

A MUNKA

XIX. évfolyam, 25. szám.

ára 16 fillér

Salgótarján, 1941 június 21

Húszmillió pengő az árvízkarosultaknak.

Példátlanul súlyos árvízkatasztrófa zudult az idén — immár másodszor — az országra. A természet kiszámíthatatlan szeszélye és a körülmények szerencsétlen összetalálkozása minden emberi képességnél erősebb volt. A megfizetett munka legfeljebb csökkentette, de meg nem akadályozhatta a pusztulást. Mihelyt azonban a vész elvonult, megmozdult ismét a magyar társadalom. A segítőakció élére maga Kormányzó Urunk állott és a magyar társadalom aránylag rövid idő alatt — a súlyos viszonyok ellenére is — hatalmas összeget gyűjtött össze az árvízkarosultak javára. Az eddig összegyűjtött kétésfélmillió pengő és a gyűjtés végeredményeképpen befolyó három millió pengő azonban még mindig csak egy része a kárnak. A belügyi kormány éppen ezért mindent megtett, hogy a kárt megállapítsák, összeírják és a károk jóvátételéhez szükséges összegeket kölcsönképpen a pénzügyi kormányzat részéről biztosítsa. Ily módon nagyszabású akció alakult ki, amelyről vitéz Keresztes Fischer Ferenc belügyminiszter részletesen nyilatkozott.

Az akció alapelve természetesen az, hogy állami pénzeket a mai nehéz időkben elajándékozni nem szabad, viszont a rombadólt házak felépítését megfelelő és teljesíthető feltételek mellett nyújtott kölcsönrel kell biztosítani. A károk jóvátételéhez húszmillió pengőre van szükség, s ezt a hatalmas összeget — mint a belügyminiszter bejelentette — a kormányzat már rendelkezésre is bocsátotta. Így rövidesen megkezdődik az a nagyszabású akció, amely jóvá fog tenni minden számottevő kárt.

De a kormány nem elégszik meg a károk jóvátételével, hanem

gondot fordít azok megelőzésére is. A husz esztendő trianoni korszak alatt — főként az utódállamok hibájából — példátlan mulasztások

A helyes magyar cél felé.

Rendkívüli idők rendkívüli tanulságokkal szolgálnak. Ezeket a tanulságokat mindenkinek le kell vonnia, de különösen nekünk, magyaroknak.

A közelmúltban villámgyorsan zajlott le a világtörténelemnek több fejezete. Talán senkinek sem adatott meg még, mióta ember van a földön, hogy ilyen rövid idő alatt, ilyen szédítő gyorsasággal peregjen le előtte a történelem filmje.

Nyilvánvalóvá lett, hogy minden nemzet manapság egy területet csak azzal bódíthat meg és azzal tarthat meg magának, ha benépesíti. Nem a hadvezérek az igazi hódítók többé, hanem az apák és anyák, a családalapítók. És a hadsereg, amely megvédi, megtartja a földet a haza számára, nem a fölfegyverzett katonaság, hanem az apró gyermekek ezre és ezre. Az egyetlen nemzetvédő és nemzetfenntartó politika: lehetővé tenni, hogy a magyar faj szaporodjék; sok egészséges, testileg és szellemileg jól fejlett utódot hozzon létre.

Pár év előtt Európa népe még ott állott egy szörnyű szakadék szélén, amelynek neve: háború. Isszonyodva tekintett akkor bele ebbe a szakadékba és rémülten húzódott vissza tőle. Ösztönszerűleg megérezte, hogy a háború nem mérhetetlen áldozat egy jobb jövőért, hanem a szörnyűségek beláthatatlan sorozata, amelynek végén egy — még a pusztító háborúnál is szörnyűbb befejezés várakozik rá. A háborúba belesodorhatja az emberiséget valami szörnyű végzet, de vele problémákat megoldani nem lehet.

Az orvostudomány néha az egyik betegséget egy másikkal gyógyítja. Ismeretes, hogy a vérbajt okozó baktériumokat úgy öli ki, hogy a beteget beoltja a váltóláz kórokozójával. Mikor aztán az így előidézett magas láz megsemmisíti a vérbaj spirochetáit, a maláriát kinínrel szünteti meg. Örültség volna azonban a torokgyulladást például pestisbacilusokkal

történtenek a vízszabályozás terén. Ezeket kipótolni csak óriási munkálatokkal lehet, amelyek hosszú időt és szinte megszámlálhatatlan milliókat követelnek. A kormány egységes tervek szerint több esztendő építkezésekkel gondoskodik arról, hogy a magyar földet a jövőben ne sujtsák a mostaniakhoz hasonló szerencsétlenségek.

gyógyítani, még ha ezek valóban alkalmasak volnának is erre.

A háború ilyen gyógykezelése a társadalmi bajoknak. Nem gyáva pacifizmust hirdetek ezzel, nem azt mondom, hogy egy nemzet, amelyet megtámadnak, hunyázkodva engedje magát legázolni. A háború elkerülése nem egy nemzetnek mulik, hanem az emberiségnek. Annak kell belátnia, hogy a háború nem a kibontakozás eszköze, hanem helyrehozhatatlan szerencsétlenség.

Családvédelemről beszélni mélyreható gazdasági és szociális reformok nélkül jóhiszeműen nem lehet. Mostanában különböző hozzászólások jelentek meg a családvédelem kérdéséhez. A hozzászólók felhozták, hogy hányan vannak, akik örülnek a gyermekalkadásnak, sőt boldogan szemlélnék, ha sok gyermek mosolya tenné verőfényessé otthonukat, de a nehézségi viszonyok mellett szinte emberfeletti feladat pusztán a gyermekek létfenntartásáról gondoskodni, hát még tisztességesen fölnevelni őket. Ne csodáljuk, hogy az az anya nem akar gyermekeket a világra hozni, aki nem tud nekik kenyeret adni a kezükbe. Hogyan várjuk, hogy gondos nevelést adjon az a szülő, aki előre tudja, hogy gyermekének taníttatásával vagy az állástalanok, vagy a mindenképpen rosszul javadalmazott kiharaszáltak számának tömegét növeli.

Arra van szükségünk, hogy minden magyar ember egy népes viruló család alapítója és fenntartója lehessen, ahonnan a gyermekek csapata rajzik ki békés honfoglalásra. A hősi halottak kicsiny helyen elférnek és még azt a kisdarabka földet — siralmukat — sem tudják megvédeni. Az élőknek folyton gyarapodó serege szükséges, hogy ezt a vérükkel megszentelt földet benépesítve, magukénak megtartsák.

Nemcsak erőteljes, egészséges népre, hanem ennek szellemi fölfegyverezésére

is szükség van. Politikai és külpolitikai iskolázottság kell a magyarnak. A nemzeti egység legnagyobb akadálya, hogy sokan igen rosszul vannak informálva nálunk. Mindenki szívében bazafias érzés buzog, de mindenki másképp itéli meg, hogy mi vezet a haza javára. A közelmúltban ennek a politikai iskolázatlanságnak megdöbbentő megnyilvánulását láthattuk. Hallottunk suttogva, vagy hangos szóval terjesztett tervek: mi volna a teendő.

A tájékoztatlanságnak és a hibás látásnak egyik fajtája nálunk sokaknál abban nyilvánul meg, hogy nem tudja megítélni: ki az igazi barátunk és ki az ellenségünk. Gyanakodva nézi azt, aki segítően nyújtja felénk a kezét. Rosszalólag állapítják meg: igaz, hogy segítségünkre siet, hogy támogat bennünket, de elsősorban mégis a saját országának érdekeit nézi. Megróják benne, hogy nem magyar szemmel látja a világot, de ők nem tudnak annak a másiknak az álláspontjába belehelyezkedni. Ez a magyar öncélúság a külpolitikai helyzet megítélésében nagyon veszélyes. Világosan kell látnunk más nemzetek utjának irányát, hogy külpolitikánkat ehhez szabhassuk. Világosan kell látnunk, elfogulatlanul ítélnünk, mert különben keserves csalódásoknak lehetünk áldozatai.

Amennyire veszélyes ez az öncélúság he'yzetünk megítélésében, éppen annyira jogosult, sőt szükséges az érzelm és az akarat terén. Ne higgyük el, hogy idegen nemzetek tisztán az érettségünk való önzetlen lelkesedésből támogatnak bennünket, viszont azonban mi minden lépésünkkel a magyar cél felé menetelünk.

A magyar nemzet husz éven keresztül folytatott olyan külpolitikát, amelyet nemcsak az igazság és az erkölcsiség legfőbb elvei, hanem a gyakorlati eredmények is fényesen igazoltak. Nyugodt öntudattal hangoztatta a maga igazságát, békés szándékait és azt a meggyőződést, hogy ennek az igazságnak fegyverek nélkül is győznie kell. A népek lelkiismeretére hivatkozott és ime, ez a lelkiismeret nem szorult arra, hogy ágyudörgéssel éresszék fel álmaiból. A magyar nép nagy többsége nemcsak nyugalommal állotta ezt a politikát, amelyhez bizakodó remény és kitartó türelemre volt szükség.

Minden egészséges állam a szebb jövőt készíti elő. A jövő előkészítésének módja ifjúságának helyes nevelése. Mikor valamiből tanulságokat akarunk levonni, sosem szabad elmulasztanunk, hogy a nevelésre vonatkozóan is vonjunk le tanulságokat.

A magyar ifjúságot cselekvesre kell nevelni. Hozzá kell szoktatni abhoz, hogy minden megfontolás, belátás és érzelem azonnal gyakorlati cselekvésben is meg-

Ima kormányzó Urunk születésnapján.

Irta és a salgótarjáni ref. templomban elmondta: SZÜTS ISTVÁN ref. lelkipásztor.

Zugnak, bönagnak, imára kondulnak mennyei édesatyánk a harangok a kiszélesedett magyar hazában, amikor nemcsak ünnepi ruhában, hanem ünneplő lélekkel jelent meg magyar néped isten házában, hogy lelke halálját küldje Tehozzád a legelső magyar emberért Kormányzónkért, akit ékességül, teher hordozóul, dicsekedésül, legdrágább ajándéku válaszottál és hívtál el minékünk a testvérnélküli árva magyar nép Vezéréül, hogy szomoruságból, örömrre, háboruságból-békeségre, csonkaságból-épségre, betegségből-gyógyulásra, reménytelenségből-reménységre, vereségből-nyereségre vezesse a háromszáz magyar zászló alatt magyar népünket.

Mivel köszönjük meg Néked jó Atyánk, hogy irlalmad pajzsára felemelted, új honfoglalásra kiválasztottad a magyar vér, a magyar nép legjobbjai közül,

hogy az ősi kuria csendjébe meghallja magyar véreink s tárogatós, siró, panaszló jáját s azután lovára pattanjon, hogy ismét kihúzza hüvelyéből a mocskotalan kardot s elinduljon, hogy ismét életet, lelket leheljen, lelkesítsen, buzdítson mindenkit, akinek fáj a leverettetés, fáj a megalázás, égett a folyton úszkösödő trianoni seb?

Semmi mással, csak azzal, hogy imádságunkba foglaljuk hősiess férfitását, mélységből, elbukásból, piros magyar vérrrel, hófehér tájakon örökdzöld reménységgel Kárpátok gerincére, Duna Tisza találkozására, Hargita magaslataira, csiki, háromszéki magasságokra vezérő áldott lelkét, életét, aki a világháboruban elesett, sokszor ismeretlen sírokban álmódó magyar hőseink vágját váltja valóra: az ezeréves magyarságunk lelkében és országgyűlésében leendő megújódását.

Ez a nép, mely járt a halál árnyékának völgyében, mely ott kesergett a babiloni vízek mellett, most tükör által lát nagy világosságot, beismeri bűneit, de szabadulni akar azoktól, elismeri magyar betegségét a széthuzást, de meg akarja fogni minden magyar testvér kezét és köszönni Néked Atyánk, hogy eddig is vele voltál, megvigasztaltad hitét, reménységét élesztetted, álmai, vágyai javarészt valóra váltottad s most együtt ünnepelhetünk a visszatért délvidéki magyarsággal is.

Egy uton akaruk járni Atyánk ezután, azon az uton, melyen Te vezelsz, egy szívet kérünk tőled, hazánkért égő, ha kell elvérző szívet, egy szeretetet, az egész nemzetet átható áldozatos, tüdő, lemondani tudó honszerelmet.

Ezért kérünk ajándékozz még hosszú éveket Kormányzó Urunknak, hogy örömtől találjon a folyton népesedő, szaporodó nagy magyar családjában: népében és a kiszélesedő magyar határookban és boldogságot találjon az ő családjában, a hűséges magyar Nagyszabonyban, gyermekeiben, hogy mindenütt, ahol ő jár: a szeretet és a békeség csókolgassák egymást.

Kérünk ezért Felséges Atyánk állíts az ország vezetésére mindig olyan törvényhozókat, akik miközülünk, a mi vértől való, hogy országunkban a szegény és gazdag élhessen és szent nevé dicsérete növekedhessen.

Áldd meg jó Atyánk a magyar honvédséget vezetőket, tagjaiban, hogy a magyar névnek, bárhova is vigye el a háromszínű lobogót, mindenütt tisztességet, becsületet szerezzen.

Áldd meg jó Atyánk kormányzó Urunk minden alattvalóját, hogy mindenkor figyelmezzzen bölcs tanítására és teljesítse maradék nélkül parancsait.

Áldd meg jó Atyánk e város vezetőit, polgárait, hogy minél több magyar családnak, kenyerre éhes gyermeknek tudjon nyugodt, békés otthont teremteni.

Zugnak, bönagnak magyar himnusz zengenek a harangok, imádságuk elszáll fehér akácok hajlatok, fenyőkoszorúta hegyek, ringó, suttogó buzatáblák felett, hogy azután az örök gondviselőnél egy örök magyar himnuszba fonódjanak össze. „Isten áldd meg a magyart.” Amen.

nyilvánuljon. Ne elégedjék meg azzal, hogy beszél, vagy lelkesedik, hanem mindjárt tegyen is valamit. Ne csak másokat buzdítson, hanem saját magára vonatkozólag is vonja le a következményeket. Ha nem tud nagyot cselekedni, akkor cselekedjék keveset.

Neveljük rá az ifjúságot arra is, hogy ne akarja mindenki egyszerre az egész hazát boldogítani, hanem elégedjék meg azzal, hogy a maga kis körében tud valami eredményes cselekedni. Aki a maga szellemi fejlődését, anyagi boldogulását szolgálja, vagy családjának jólétét mozditja elő, aki csak egy embernek is helyes utat mutat, — ezzel már hazájának tett maradandó és értékes szolgálatot.

(—ány)

Hirek és különfélek

Boldog vakáció.

Jóhírt hallunk mind helyben, mind országosan, az iskolák arcvonaláról: mindkét nembeli diákok derekasan megállták a helyüket az elmúlt tanévben. Sokkal több jó jeles és kitűnő bizonyítványt adnak ki az idén és kevesebbet buktattak a tanárok, mint egyébkor. Persze, ez egy győzelem, de az az igazság, hogy a napsugaras statisztika árnyékos oldalán szerepelnek egy vagy több székundával. Hogy a buktak diákok köre megszűnik, attól az odatarozók nem lesznek kevésbé buktak és a javítóvizsgára való készülődés, vagy pláne az osztályismétlés keserű piruláját csak le kell nyelniük szegényeknek.

Általános nézőpontból azonban örülni kell ennek a szép eredménynek amely kétségtelenül azt mutatja, hogy tehetséges és szorgalmas nemzedék indul az életharcba, küzdeni a jobb magyar jövőért. Mert arról szó sincs, hogy a tanulmányi szigor a multhoz képest enyhült volna, vagy hogy kevesebb tudnivalót kellene megemészteniük a gyerekeknek. Sőt! De talán az iskola közelebb jutott az élethez. Vagy talán az élet jobban kifejleszti most a diákságban a kötelességtudatot és felelősségérzetet. A versengés ösztönző szelleme is erősebb. Aztán meg ma már a legtöbb kis elemista sem él gondtalan áloméletet, résztvesz a szülők gondjaiban, küzdelmeiben. Tisztában van azzal, hogy az előbbrejutáshoz fontos a tudás, a jó bizonyítvány, érdemes megdolgozni érte.

Szívöböl kívánjuk: legyen vidám, gondtalan szünideje a magyar diákságnak. S mikorra az iskolából kikerül az életbe, kívánjuk: jöjjön el a jobb világ, amely mindkét nembeli, dolgozni vágyó fiatal embernek beváltja azt, amit a tudás és a jó bizonyítvány fejében ígért!

—y—n.

Kormányzónk születésnapján jun. 18-án d. e. minden templomban istentiszteletek voltak, melyeken a katonaság, hatóságok, hivatalok és iskolák vettek részt.

Dr. Kovács Sándor evangélikus püspök július 4. én az evangélikus templomban 1/29 órai kezdettel urvacserét oszt, amelyben a közgyűlés tagjai kívül az egyház tagjai is résztvehetnek.

Házasság. Rusznák Erzsébet és vitéz Zsiráy József székesfehérvári polgárhatalmú igazgató f. év május hó 31 én házasságot kötöttek Budapesten.

Közkíváncsra megismétlik azt a gyönyörű gyermekelőadást, amit az ovodás gyermekek tartottak azért, hogy a szegény kis gyermektartóknak teljék a legszükségesebb kelengyék, fehérneműek. A képrázatos előadást holnap vasárnap d. u. 6 órakor olcsó helyárrakkal az acélgyári Olvasóegylet nagytermében megismétlik. Hisszük, hogy ismét zsúfolt ház fog kellemes szórakozás mellett, nemes célra áll dozni is! Fíllerekről van szó, legyünk ott újból minél többen! *Nőgyűlés. k. Előnkéje.*

Figyelem! Igen érdekes a gimnázium rajz és természetrajz-földrajz kiállítás a kereskedelmi középiskola földszintjén. Megtekinthető június hó 21-én és 22-én délelőtt 9—12-ig. Belépés díjtalan.

Eladó, gondtalan megélhetést biztosító 22 éve fennálló, igen jó forgalmu fűszer, csamege és vegyesáru üzlet italméri, dohány és több más jogositványokkal rendelkezve, házakkal együtt elköltözés miatt Nagybáttonban.

Nógrádmegye 3 városának találkozója.

F. hó 14 én d. u. 2 órakor érkezett meg Balassagyarmat és Losonc városának tisztviselői dr. Vannay Béla és dr. Koltay Ernő polgármesterek vezetésével Salgótarjába, hogy időközönkénti találkozókon tárgyalhassák meg a 3 várost érintő és közérdeket szolgáló ügyeket.

Az autókön érkezett vendégeket a városháza előtt dr. Förster Kálmán polgármester fogadta az előadó tisztviselői élén, majd megtekintették az üveggyárat, ahol Szenté László kormánytanácsor gyárigazgató szakszerű és barátságos kalauzolás mellett nagy érdeklődéssel szemlélték a nagyszabású üzem menetét.

D. u. 4 órakor a városházán értekezlet volt, melyet dr. Förster Kálmán polgármester vezetett, aki vázolta a 3 város közötti együttműködés célját, módait, tárgykörét, időpontját stb. A nagy érdeklődést kiváltott ismertetés után élénk eszmecsere indult meg, majd a közös dalkultusz fejlesztése érdekében Blánár Sándor bányatársulati igazgatótanító tartotta meg nagy figyelem mellett előadását.

Blánár Sándor az új szellemű magyar zenéről tartott előadást. Vázolta azt a küldetészerű hatalmas munkát, amelyel Bartók Béla és Kodály Zoltán felkutatják a magyar zene ősréteget, hogy erre, mint biztos alapra megépítsék az új magyar zene nagyszerű épületét. Ez

után az új művészet után vágyódott a művészetek forradalmi lázában égő kultúrát nyugat és Európa művelt zenei rétegei, lett légyen ellenségünk, vagy jó barátunk, meghajolt Bartók és Kodály nagy szelleme előtt és „egyszermind az előtt a nemzeti közösség előtt, amelyből ezek a nagyszerű alkotó erők kiszakadtak.”

Jellemezte az előadó az új magyar muzika mibenlétét, párhuzamot vont a nemzetközi félműveltségben gyökérteletlenül álló népies népdal és az ösnyökei magyar népdal közt. Hittel, teljes meggyőződéssel kérte a 3 város vezetését, hogy karolja fel az új szeilemben daloló „Énekő Ifjúság” ügyét, hogy mindaz, ami igazi magyar érték, veszendőbe ne menjen, hanem a nemzet életének cselekvő része legyen.

A kiváló és nagy tetszéssel fogadott előadás után a vendégek a városban tették körsetét, majd a Salgói menedékházba rándultak ki fogaskerekű vasuton.

Másnap megtekintették a várat, ahonnan városunk regényes és történelmi értékekben gazdag vidékének szépségeiben gyönyörködtek.

A találkozás sok hasznos és értékes témát vetett fel, ami a 3 város közönségének kölcsönösen fogja a hasznát szolgálni.

A vendégek 15 én d. u. 5 órakor utaztak el innen.

AZ EVANGÉLIUM ÉS MAGYARSÁG.

A mult vasárnap tartotta meg a helybeli evangélikus egyház a szomszédos egyházakkal együtt evangélizációs konferenciát, amelyen 5 egyházközösség kiküldöttéi és résztvevői jelentek meg.

Istentisztelettel vette kezdetét az egész napos együttlét, amelyen Szűcs István református lelkipásztor hirdette Isten Igéjét a gazdag ifjuról szóló példázat alapján, és mélyenszántó fejtegetésekkel utalt arra, hogy az örök javak keresése az embert és az egész megromlott életet is megváltoztatja. Az Énekkar által mélyített áhitatu istentisztelet után a kultúrházban nyitotta meg a konferenciát dr. Csengődy Lajos alesperes; az Énekkar szép száma után és üdvözölle dr. Scholtz Oszkár ny. kincstári jogügyi főtanácsost, a Kie országos elnökét, aki az Evangélium és a magyarság c. nagyhatalmú előadásában frappánsan mutatolt rá arra, hogy a

magyarság lelkülete mennyire összhangban áll a keresztyénység lelkületével. A keresztyénseg alapfogalata az istenfiúság. Istennek, a mi Atyánkunk vagyunk a gyermekei. A magyar család is mindenkor az Atyatisztelet pillérére építette életét, amelyben még a feleség is „uramnak” szólítja hitvestársát. A magyar még az általános keresztyénsegben belül is megőrizte külön függetlenségét még Rómától is, már attól kezdve, hogy a magyar király „apostoli”-nak nevezhette magát. A reformációban is ez a lélek nyílt meg országszerte az Evangélium örök igazságai előtt és fogadta be minden kényszerítés nélkül. A keresztyénseg másik alapvető tanítása az önfeláldozás, amelynek teljességét a Kereszt, a Golgota képviseli. A magyar mint katonanép is megszámlálhatatlan seregét az önzetlen áldozathozóknak tartja számon a

nemzeti hősök gejeriájában. A számos parallel vonás közül azonban talán a legfrappánsabban az az egymásmellé állítás hatott, amelyben rámutatott, hogy míg a ma is oly kritikus szerepre vállalkozó Egyesült Államokban évekig tartó nagy háborút vívtak és tömérdek vért ontoltak az Északi és Déli államok a rabszolgák felszabadítása érdekében — addig a magyarság 1848-ban minden csepp vérontás nélkül szabadította fel a jobbagyságot és adott emberi életet az elnyomottaknak. S ha a vallásért folytatott háborúktól a mi népünk sem kíméltette meg, de ezek lefolyása sem közelíti meg kegyetlenségben és méreteiben azokat, amelyek atykos emlékei a művelt nyugat történelmének sötét foltjai. Így válik természetessé az is, hogy a vallászabadság virága is magyar földön nyílt ki, Erdélyben a tordai országgyűlésen éppen 100 évvel előbb, mint a művelt nyugaton.

A mély hatást kiváltó előadás után közének, majd dr. Csengődy Lajos előadása következett az evangélium Verbozci Istvánról és a porai felett ma is álló várbeli evangélikus templommal kapcsolatos Isten utjairól. Délután ugyan csak dr. Csengődy Lajos a nógrádi reformáció történelmét ismertetette attól az időtől kezdve, amikor a megye egész nemessége a megreformált hitet vallotta és követte és az evangélikus egyház legfőbb pátronusa ebben a megyében maga a vármegye volt az alispánnal élén. Majd ennek a helyzetnek a megváltoztatását ismertetve, mutatott rá, hogy Nógrádból 40 lelkészt és 2 tanítót idéztek meg a gályarabsággal végződő pozsonyi vészörvénysek elé, kik közül 8-an a gályákra is kerültek s csak 3-an szabadultak ki. A történelmi ismertetés után Gartai István hitoktató s. lelkész a mai kor és az ifjúság problémáit fejtegette általános figyelem közben. Az énekkar szép számmal gazdagított elmélyedést jelentő kopferencia a késő délutáni órákban ért véget, mely után a vidéki résztvevők utat indultak hazafelé.

Fotókiállítás rendez az Acélgyári Olvasóegylet ujonnan alakult fotószakosztálya, melyre minden érdeklődőt tiszteltet meg hív a Rendezőség. A kiállítás ünnepélyes megnyitása f. hó 28 án, d. u. 5 órakor lesz az Olvasóegylet zenetérmeiben. A kiállítás megtekinthető f. hó 28-án, szombaton délután 5 órától este 8 óráig, vasárnap, f. hó 29-én délelőtt 9-től este 8-ig. Kiállításra kerül mintegy 150 drb. nagyméretű kép. Érdeklődéssel tekinthetünk a fiatal szakosztály bemutatkozására elé, ahol 30 tag legszebb képeit mutatja be a közönségnek. Belépődíj nincs.

Keresztény tisztviselő, vagy tisztviselőnt és műszerességét azonnali belépésre felveszek. Jelentkezés: Markovics műszaki üzletben Masa üzletvezetőnél, Salgótarjánban Fő-utca 24 szám alatt.

Városi közgyűlés.

F. hó 17 én nagy érdeklődés mellett folyt le dr. Förster Kálmán vezetésével a városi közgyűlés. A Hísekegyi elmondása után a polgármesteri jelentés megemlékezett a Délvidék felszabadulásáról, amit a közgyűlés felállással és élénk helyesléssel fogadott.

Ezután az alábbi tárgysorozattal folyt le a közgyűlés, mely este 9 óráig tartott.

Dr. Horváth Lóránd adólistáz állásáról való lemondása. Járásbírói joggyakorlat lett. — Czirbesz István tűzoltóparancsnok különmunkaátalánya. — Özv. Kiss Elek részére özvegyi nyugdíj megállapítása. — Barthó Rezső végrehajtó előléptetése. — Horváth László tanácsnok kérelme pótitelmentye felemelése iránt. — A polgármester 1941 évi szabadsága. — Hájék Jenőné kérelme kigyidij megállapítása iránt. Elutasítva. — Forgalmi adóhivatal részére hivatali helyiség bérlete. — Árvaszéki ünlöki állás betöltése. Dr. Vanka L. lett. — Aljegyzői és 1 fogalmazói állás helyettesítés utjánai betöltése. Dr. Vanka Lajos, illetve dr. Giljum Kamill lett. — Szöllősy Károly és társai gimnáziumi tanárok kérelme a volt magángimnázium betegsegélyző alapszámának felosztása iránt. Elutasítva. — Zagyvai Béla és társai kérelme Batty József szobrászművész anyagi támogatása iránt. 3000 P értékű városi megrendelést kapott a művész. — Kökény

János és társai kérelme utmegnyitás iránt. — Szilárdy István és Bélával kötött ajándekozás szerződés bemutatása. — Kormos Sándor ajánlata forrás védőterület átengedése tárgyában. — Szekeres András ajánlata forrás védőterület átengedése tárgyában. — Orosz Bálintnéval kötött szerződés bemutatása. — Lakatos István és társától ingatlan vétel. — Vízvezetési forrásfoglalások és védőterületeknek szükséges ingatlanok kisajátítása tárgyában határozat-hozatal. — Salgótarján m. város és a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű r. t. között létrejött megállapodás vízvezetési ügyben. — Salgótarján m. város csatornázási szabályrendelete. — Salgótarján m. város temető szabályrendeletének módosítása. — A város és a Hungária Villamossági r. t. között létrejött megállapodás a félejeles lámpák ügyében. — Mauler Ferencné kérelme 40 P italméresi illeték és bírság törlése iránt. Elengedve. — Penyaska Józsefné husfogvasztási adó törlése. Töröltetett. — Holub József helypénzbíró kérelme. — Vég Kálmán kérelme hirdetési jog bérletének csökkentése iránt. Elutasítva. — Panyi Dezső kérelme a Liget vendéglő terraszanak beüvegezése iránt. — Salgótarján m. város háztartási, valamint különálló alapjainak és alapítványainak 1940. évi zárszámadása. — Salgótarján város gyámpénztári alap-

jának 1940. évi zárszámadása. — Salgótarján m. város tisztviselői és alkalmazottai illetményeinek felemelése. — A város ingatlan vagyonátruházási ügyek nyitvántartása. — Az árvízkarosultak begyűlézése. — Leventeotthon létesítése iránti intézkedések megtétele. — A gimnázium és kereskedelmi iskola mellett levő utcák kövezése és csapadékvíz csatornázása. — Czink Zoltán és neje kérelme a Karancs utcában emeletes ház építése iránt. — Tóth Gyula kérelme a városi altiszti épület tetőzetének átépítése iránt. Bizottság fogja a körülményeket kivizsgálni. — A városi leventebizottságba 3 képviselőt ülteti tag választása. — A közönséges napszámber összegének szegénységi bizonyítványok kiállítása céljára leendő megállapítása. 4 P-ben állapított meg. — Illetőségi és honosítási ügyek.

A közgyűlés utolsó, de legnagyobb érdeklődést kiváltott pontja volt a vízvezetési szabályrendelet megalkotása. Hosszu vita indult meg e tárgyban, aminek eredménye az volt, hogy a polgármesteri javaslatot levette a közgyűlés napirendről és a Kiltzer Béla biz. tag által előterjesztett javaslattal egy külön bizottság fogja a két javaslatot egybevetve megtárgyalni és csak azután foglal állást végérvényesen a képviselőtestület. — A közönség a város érdekeinek gondos megvédése a célja mindkét körültekintő javaslatnak. A vitában igen sok városi polgár vett részt. A szabályrendeletet annakidején ismertetni fogjuk.

Nők a honvédelemben.

Hirdetmény.

A Salgótarjáni Keresztény Iparosok Fogyasztási és Értékesítő Szövetkező 1941. évi június hó 29-én délelőtt 11 órakor tartja

rendkívüli közgyűlését

az Ipartestület székházában, melyre tisztelettel meghívjuk a szövetkezet tagjait.

Tárgy:

A Szövetkezet felszámolásának megszavazása.
Az Ica gatóság.

Talált tárgy. 1941 június hó 3-án

Salgótarjánban egy darab adójege találtatott. Igazolt tulajdonosa a rendőrkapitányságnál a hivatalos órák alatt átveheti.

KÖSZÖNET.

A Szent Erzsébet nőegylet elnöke ez uton is hálás köszönetét küldi, minden nemesszívű jóttevőjének, akik kérésünket meghallgatva, — segítő kezét nyújtottak, — hogy az idén, mikor oly nagy a szükség, — még több szenvedő, nyomorgó arcáról törölhessük le a nincs telenség, kétségbeesés fájdó könnyeit.

Köszönjük a kitűnő bányazenekar szereplését. Köszönjük a polgári iskola igazgatójának és tanári karának buzgó segítségét, de külön köszönet Nagy Ferencné tanárnőnek, aki nagy zenei tudásával, lelket gyönyörködtető élvezetet szerzett mindazoknak, akik azt a csillogó szemű kis gyermekkorust hallgatták. Köszönet Kordás Etelka tanárnőnek, aki a „májusi tánc” gyönyörű látványos, nehéz táncot betanította. Végül köszönet a kedves kis szereplőknek, akik oly örömmel és kis szívük meleg szeretetével segítettek népünnepélyünk fényét sikerre vinni.

A jó Isten áldását kérjük mindazokra, akik ebben segítségünkre voltak.

Evangelikus egyházmegyei közgyűlés. A nógrád-hont-barsi e. e. egyházmegye július 3-án és 4-én tartja a salgótarjáni egyház vendégeként ezévi rendes közgyűlését Laszlány Gyula kormányfőtanácsos és Kardos Gyula főesperes elnökletével. 3-án a bizottsági tárgyalások lesznek, este 6 órakor nyilvános istentisztelettel, 9-én 8 órakor ürvacsoraszórással, amelyet dr. Kovács Sándor püspök végez és 9 órakor a kulturbázisban megkezdődik a közgyűlés.

Olasz és francia nyelvvoktatás mérsékelt díjazásért vállalkoz. Cím: László György illatszertárában, telefon 133.

SZÍNHÁZ.

Vértess Károly szintársulatának salgótarjáni hathetes idénye, mint már tavaly is, megint csak a gonddal, a szinte reménytelen erőfeszítés jegyében indul. Amint az eddigi lejtásból s az előttünk fekvő programból látjuk, tehetségük, kulturáltságuk és jobbjézésük ellenére, heti egy kivétellel, a látványos, bohókás, tömegdaraboknak adnak teret, csak hogy a közönség tetszését elnyerjék s magukhoz vonzzák. Nevetessünk egy kicsit, — gondolják az olcsó erkölcsi és a tömegvonzó anyagi siker érdekében is —, ha már az egyre zordabb nappalok gondja alig enged felcsillanni a derű egy-egy sugarát, legalább a színházi este oltsa meg egy pillanatra szívünket s üzze el az izzó aggodalmat.

Ha figyelemmel kísértük a fővárosi színházak műsorát az utóbbi idényekben, ugyanezt az eivet és programot tapasztaltuk — egy-kettő kivételével — valamennyi színháznál s a színházjáró közönség vágya talán még soha sem volt ilyen egyértelmű és a színházigazgatók ritkán engedelmessétek ilyen fenntartás nélküli publikumuk óhajának. A színpadok legnagyobb részén jóformán minden este a vígjáték könnyű muzsikája perdült a fény-szórók fénykörébe s ha a muzsa öltözele nem is volt mindig a legbájosabb és a leglátalásabb, mindig az volt a célja, hogy megnevettesse a nevetésre hálisan kész nézőket. Az áru, amit mostanában a színházak feltárlanak, nem mind értékes. De ugylátzik, nem is ez a fontos: az aggodalom tömegpszichizálásában még a könnyebb izlésűek is tömeggél lesznek s a nevetésre éhes embert könnyű megnevetetni. Ez a jelenség tehát városunkban sem lehet feltűnő s nem lehet ok arra, hogy a vidéki szintársulatokat emiatt lebecsüljék s a módosabbak részéről teljesen passzív elbánásban részesüljenek.

Mert színházaink világába egyre jobban belő a tömegizlés, süllyed a színvonal, mert az eszéközök mind vaskosabbak, a színek rikitóbbak, mert az utóbbi esztendőök színpad-irodalma mindinkább a mulatónyos zenés játékok, az érzelmes melodráma és a hazafias kulisszaszobrás felé hajlik, arról főleg a vidéki szintársulatok, akiknek tagjai mindjobban csak a maguk szakállára és dicsőségére játszanak, igazán nem tehetnek. Nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt a jelenséget sem, hogy mind Budapesten, mind a vidéken a színházjáró közönsé-

günk leromlott, kicserélődött, a régebbi könnyebb izlésű elitréteg mindjobban elvékonyodik s egy kilinomatlan tömegnek ad helyet, amelyből még elődjének nevelője, a sznobizmus is teljességgel hiányzik. A színház pedig mentől számosabb s tömegszerűbb közönségre számít, annál nagyobb szerepet juttat a színi hatás látványos, durvább s könnyebben hozzáférhető elemeinek.

A színház mindig egy kicsit nevelő is volt, a szónak nem iskolás értelmében, rendreutasító eszközökkel és üresen ismétlődő jelmondatokkal, hanem a jó művészet kikerülhetetlen hatása révén. Az izlés közösségi méreteiben gyakorlati kérdés, egy méltó játéktrend az igényeket is fejleszt. Tragédiák, komédiák, verses színjátékok, az elmúlt idők végleges színpadi művei szoktatják hozzá leginkább a szemet az igazi teatrális formákhoz. Az ilyen lecke után az érdeklődés is válogatosabb lenne, ha volna mihez mérnie a látottakat. A tömeg hajlamos arra, hogy a biztos formákat méltányolja, csak lássa az előkelőbbektől a hajlamot, hogy az igazi értékeket használják ki, azokat nézik meg tömegesen, még a bennük élő illúziók leromlásának kockázatával is, csupán azért, hogy megjelenésükkel példát adjanak a színművészet pártolására, a tömegizlés finomodására és a tömeg erkölcsi nevelésére is. Nemcsak a vidéki szintársulatok, hanem a vidéki városok és azok körültelezői városok missziója, hogy a szellem kedvőre tömeggel lehessen, mert a műveltség elsősorban foszós hagyomány, ami értékelni és öröklődni tanít. Nem elégséges — az a jójószándék, hogy évközben a munkások egyszerű gyermekeit laikus rendezőkkel működő előadások játszására készítjük, előadásait jóakarattal és elnézően megfigyeljük, hanem a színházi idény alatt erkölcsi, sőt ha szükséges anyagi támogatással elősegítjük nekik a színház látogatását, hogy tanuljanak s példátadóan megjelenünk mi is, hogy részvételünkkel a színművészek művészi hatásokat emeljük. A vállalatoknál rendezett anyagi viszonyokban bővelkedő, népművelődést előmozdítani szándékozó olvasóköri kulturműsziója is az volna, hogy tagjait a színház látogatására ösztökéljék s működő gárdájuk tagjainak ehhez a szükségds anyagi támogatást nyújtsák.

Mind ezek előrebocsátásával nyugodtan és elfogulatlanul ajánlatjuk Vértess Károly együttesét a fokozottabb támogatásra, hiszen egy-két kivétellel a tavalyi, kitűnőnek bizonyult gárda van most

Megnyílt!

Salgótarjánban Fő-utca 24. szám alatt
(Menház-u sarok) a mai igényeknek megfelelő

Megnyílt!

műszaki szaküzlet

Állandóan raktáron tartom a következő árukat:

**Autóalkatrészek,
Autó felszerelési cikkek,
Golyóscsapágyak,
Akkumulátorok,
Motorkerékpárok,
Segédmotoros kerékpárok,
Férfi és női kerékpárok,
és mindennemű a szakmához tartozó alkatrészek és felszerelési cikkek.**

**Csepel és külföldi
varrógépek,
Faktor írógépek,
Philips, Orion és Telefunken
rádiókészülékek,
Grammofonok,
Hanglemezek, hangszerek**

Vállalatomnak képzett szakemberek a vezetői ügy, hogy bármilyen, autómobilokra vonatkozó szakkérdésekben a legnagyobb készséggel álljak t. cím rendelkezésre. Ezzel a vállalattal ily értelemben egy közszükségleti hiányt óhajtok pótolni. Kérem, hogy nagybecsű látogatásával minden vételkényszer nélkül vállalatommal megismerhesse az üzletkötőjét. Előre is biztosítom, hogy szolid áram és szakzerű pontos kiszolgáláson minden tekintetben, ki fogja nagybecsű meglegedését érdemelni. Részletcikkelt kedvező ártételek mellett árusítok. Szabott árák.

Teljes tisztelettel:

Markovics Szilárdné

műszaki vállalkozó
főüzlet: Salgótarján Fő-u. 24.

Meghívó. Salgótarján városának Egyesült Női Táborá folyó hó 22-én, vasárnap d. u. 4 órai kezdettel a városi mozgósínház helyiségében, a nők honvédelmi munkaszolgálatával kapcsolatban nagygyűlést tart, melyre minden 16-70 éves kora női szeretettel meghív a Szervező Bizottság. Az 1939 évi II. t. c. kötelezővé tette a nők honvédelmi munkaszolgálatát 16-70 éves korig. Országosan megindult a mozgalom amely a törvény idevonatkozó paragrafusának rendelkezéseit megelőzve, önkéntes jelentkezés útján kívánja a mai nagy idők sorsdöntő munkájába a női táborát bevonni. Minden nő szabadon választhatja meg a munkakört, amelyben az esetleg hadbavonuló

férfiak helyét pótolni kell. Elsőrendű hazafias kötelessége tehát minden munkabíró magyar nőnek, hogy a városunkba érkező és világháborús Károly csapatkereszttel kitüntetett és megsebesült dr. Csáky Tihamérné szervező előadást meghallgassa. A nagygyűlés sorrendje: 1. Hírszkegy. Eneki az acélgyári dalárda, 2. Megnyitó beszéd. Mondja dr. Jánosy Ödön. 3. Mult és Ma asszonya. Irta: Kissné Tóth Lenke, szavalja: Hunyár Mária. 4. dr. Csáky Tihamérné előadása. 5. Zárszó. 6. Himnusz. Eneki az acélgyári dalárda. Belépődíj nincs. Minden hazafias asszonyt és leányt testvéri szeretettel várunk.

Salgótarjáni m. kir. állami gimnázium és kereskedelmi középiskola.

Tájékoztató a z 1941 — 42. tanévre.

1. Beiratások. Mindkét iskolában a tanév végén, június hó 26-án és 27-én, a pótbéiratások a tanév elején, szeptember hó 3-án és 4-én lesznek. Beiratási díj a gimnázium I.—IV. és VIII. osztályában 920 P., a kereskedelmi középiskolában júniusban 16, szeptemberben 28 P. Akik a kereskedelmi középiskolában javítóvizsgát tesznek szeptemberben, júniusban ideiglenesen iratkoznak be, különben szeptemberi beiratkozásnál 28 P-t tartoznak fizetni.

2. Filmoktatás díj címén a gimnázium I. osztályában 3 P-t, a kereskedelmi középiskola I. osztályában 320 P-t, a gimnázium II.—IV. és VIII. osztályában, valamint a ker. középiskola II. osztályában és a felsőkereskedelmi iskola III. évfolyamában a mult évi tandíj 3%-át kell fizetni.

3. Tandíj a gimnázium I.—IV. és VIII. osztályában 190 P., a kereskedelmi középiskola I. és II. osztályában és a felsőkereskedelmi iskola III. évfolyamában 108 P. A tandíj fizetése a gimnáziumban és a kereskedelmiben október hó 1-ével kezdődőleg 5, illetve 6 részletben történik. Jeles és jó előmeneteli hadiárva és hadigámoltak felvételi díjat nem fizetnek. A tandíjkezdvevény iránt a kérvényt szeptember 10-ig kell az osztályfőnöknek benyújtani.

4. A külömbözeti-, javító- és magánvizsgálatok szeptember hó 1-én reggel 8 órakor kezdődnek. Ezekre a vizsgálatokra legkésőbb augusztus hó 20-ig kell jelentkezni és a díjakat befizetni. A javítóvizsgálat díjtalan.

5. Az iskola új tanulója a beiratáskor beadja a következő okmányait: tanulmányi értesítőjét, születési anyakönyvi kivonatát, ujjraoltási bizonyítványát, apja és anyja születési és házassági anyakönyvi kivonatát.

6. Szeptember 9-én délelőtti 9 órakor Veni Sancte, ünnepélyes évmegnyitás. Szeptember 10-én délelőtti 8 órakor a rendes tanítás kezdete.

7. A tanulók kötelesek az iskola székhelyén lakni. Bejárás engedély nélkül, tányos esetben az igazgató ad. Vidéki tanulóknak lakást és ellátást fogadni csak az igazgatóság engedélyével lehet.

8. Az iskola fegyelmi szabályai a tanulókra a nagyszünetidőben is kötelezők.

9. Az igazgatóság a nagyszünetidőben hetenként kétszer tart hivatalos órát, hétfőn és pénteken délelőtti 10—12-ig.

A színház jövő heti műsora: Vasárnap délután és este: a „Bécsi gyors” táncos operett; hétfőn: „Fekete lovas”, Herczegh Ferenc történelmi színműve; kedden: „Aranykalász”, énekes-táncos operett; szerdán: „Tiszteletes Anna”, operett; csütörtökön: „Májusi vihar”, életkép; pénteken: „Tokaji aszu”, táncos operett; szombat és vasárnap: „Gyergyói bál”, operett; hétfőn: „Helyre Kati”, huszár operett sláger.

Tavaszi napfény

szeplőssé teszi.

AZ ARCBŐRT

Szeplőjét,
májfoltját
oltóttatja

SZÜCS-FÉLE

SZEPLŐKRÉM

KAPHATÓ:
SZÜCS RÓBERT
"Magyar Korona" gyógy-
szertárban, Salgótarján.

Felhívás!

Légoltalmi házcsoportparancsnokok és helyettesek, valamint háztulajdonosok figyelmét felhívjuk a június hó 29. é. n. d. e. 11 órakor az Ipartestületben megtartandó Légoltalmi Liga helyi csoportjának a közgyűlésére, amelynek tárgysorozatában a Liga titkárja Kemenes József a legújabbban megjelent önvédelmi légoltalmi rendeleteket fogja ismertetni.

Tekintve, hogy ezen rendeletek az 1940 november 18-án kezdődött és 1941 március 20-án befejezést nyert házcsoportparancsnoki tanfolyamok befejezése után jelentek meg, mely rendeletek a tanfolyamokon ismertetett rendeleteket módosították, felhívjuk a légo. parancsnokokat, helyetteseket és a háztulajdonosokat, hogy saját érdekükben a gyűlésen jelenjenek meg. *Légoltalmi Liga salgótarjáni csoportjának vezetősége.*

Meghívó.

A „Légoltalmi Liga” salgótarjáni csoportja június hó 29.-én d. e. 11 órakor tartja

1941. évi rendes közgyűlést

az Ipartestület disztermében, melyre a Liga tagjait és a város közönségét tisztelettel meghívja a vezetőség.

Indítványokat kérjük a Légoltalmi Liga salgótarjáni csoportjának írásban f. hó 27.-ig beküldeni. *Ve. előseg.*

SPORT

Már nem eshet ki az SBTC,
bár 7:0-ra kikapott az Újpesttől.

Vasárnap végleg elintéződött a régióta vajdó kérdés a kiesés körül. A BSzKRT is, a Tokod is kikapott s ezzel a Haladás és Törekvés mellett az 8. soruk is megpecsételődött. — Az SBTC, bár súlyos vereséget szenvedett az Újpesttől, megmenekült a kieséstől még akkor is, ha utolsó mérkőzésén kikapna a Törekvéstől. Ha pedig győz, a 8. helyen végzi a bajnokságot, mert nem valószínű, hogy vetélytársa, a Kispest a Szolnokot, a Gamma pedig a Ferencvárost le tudja

győzni.

Újpesten 7:0-ra kikapott az SBTC. Szerencse, hogy már csak szégyenbolt ez a nagy vereség, de döntő jelentősége nincs — Újpest pompás játékkal rukkolt ki Góljait Szusza (3), Vincze (2) és Zsen-geller (2) lőtték.

A Magyar-kupa és Chorinthian-díj döntőjében Szolnok lesz az SBTC ellenfele. A döntő mérkőzést Budapesten játsszák június 29-én.

PTK-SSE 3:2 (0:1)

Utolsó bajnoki mérkőzését játszotta itthon a SSE és 2:0-as vezetés után 3:2-re kikapott. Így állt fel a két csapat:

PTK: Horváth — Borsányi, Vinyei — Bokros, Halmos, Futó I. — Futó II., Polcz II., Jávör, Polcz I., Érsek.

SSE: Barabás, Kontár, Sümegi — Kleiban, Kovács, Vlacsil — Langár, Szabó I., Molnár, Szabó II.

Az első félórán álmos, csapkodó mezőnyjáték folyik. A 31. percben Borsányi felvágja a kapurátörő Szabó I.-et a 16. oszon belül. A megittelt 11-est Kovács a kapufának lövi. Egy perc múlva Langár szép lövése talál kapufát. A 35. percben Szabó I. egyéni akciója gölt eredményez. 0:1. A 42. percben Futó II. beadását Jávör ököllet beüti, a bíró gölt füttyöl, de a pártjelző meghalgatása után visszavonja ítéletét.

A II. félidő 3. percében Molnár és Szabó I. összjátéka után az utóbbi ujjab gölt lő. 0:2. Az utolsó 10 percben megfordul a sorsa a már elintézettnak látszott

mérkőzésnek. A 35. percben Futó II. beadását Jávör egyből beteszi. 1:2. 3 perc múlva Jávör 11-esből beteszi. 2:2. A 43. percben Jávör a győztes gölt is megszerezzi 3:2. —

Alacsony színvonalu mérkőzés volt. Pereces lelkesebben játszott. A SSE régen volt ilyen rossz, mint most.

Egyénileg: Perecesben Jávör, Halmos és Futó II., a SSE ben Kleiban, Szabó I. és Vlacsil érdemel említést.

SSE pálya: LASO—SSE II. 1:0 (0:0)
Zpálfa: PBÜSE—SBTC, „ü” 3:2 (2:1)

Lóversenyeredmény. A helyőrségi géppuskás század Vali nevű lovának egészséges és virgoc pej kanca csikója született. Neve Lizi, gazdája Bender Lajos főhadnagy.

A Salgótarjáni Sakkör 1941. évi június hó 25-én este 8 órakor tartja évi rendes közgyűlést az SBTC füleki-utcai

clubházában. Az SBTC és a Sakkör sakkzői minden szerdán este 6 óratól sakkösszejövetelt tartanak az SBTC clubhelyiségében. A közgyűlésre és az összejövetelekre ez uton is meghívja a tagokat és érdeklődőket az *Elnökség*

Nógrád vármegye alispánjától,
11.579/1941. sz.

Tárgy: A m. kir. Honvédelmi Miniszter 464.331/1941-14 számú rendelete Nógrád vm. m. kir. honvéd hadapródiskola alapítvány ügyében pályázati hirdetése tárgyában.

Pályázati hirdetmény.

Nógrád vármegye közönsége által az 1921. évi XXIV. tc. alapján szervezett m. kir. honvéd középiskolai nevelőintézeteknél fenntartott alapítványok a jövőben a most felállításra kerülő honvéd hadapródiskoláknál kerülnek betöltésre.

A vármegye közönsége által fenntartott alapítványok három helye közül az egyik az 1941/42. tanév kezdetén betöltendő lesz, mégpedig az I. (megfelel a középiskola V. osztályának) és kivételesen a II. (megfelel a középiskola VI. osztályának) évfolyamba.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy ily irányu kérvényeiket a Budapesti Közlöny folyó évi 128. számában közzétett általános feltételeknek a figyelembevételével mellett kellően felszerelve, nemkülönben a járási főszolgabíró, vagy a megyei város polgármestere által záradékolts községi bizonyítvánnyal igazolva azt is, hogy a folyamodó Nógrád vármegye területén legalább 10 év óta községi illetőséggel bír, hozzám legkésőbb folyó évi jun. 26-ig csütörtök d. u. 2 óráig nyújtsák be. A később beérkező pályázati kérvények tárgyalhatók és figyelembe vehetők nem lesznek.

Az általános pályázati és felvételi feltételeket tartalmazó hirdetmény a hivatalos órák alatt hatóságomnál, valamint a főszolgabírói hivatalban, továbbá Balassagyarmat és Salgótarján megyei városok polgármestereinél akadálytalanul bárki által megtekinthető s ugyanott esetleg felvilágosítást kérhetnek és kaphatnak.

Balassagyarmat, 1941 június 16.

Alispán helyett:
Kubicsa s. k.
vm. főjegyző.

M. kir. rendőrség salgótarjáni kapitánysága
szám: 1449/1941.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter ur. 186.100/1941. V. B. M. sz. rendelete értelmében 1941. június hó 6.-ától kezdve az uttesten a jobboldalon kell haladni.

Ezzel kapcsolatosan a közönség és a járóművezetők tájékoztatására a következőket közlöm:

1941. évi július hó 6.-tól kezdve az uttesten annak menetirány szerinti jobb oldalán kell haladni.

Szembejövő járóműnek jobbra kell kitérni.

A járóművet csak balra szabad előzni.

Utkeresztezéseknél és uttorlatoknál a vezetőknek az irányjelzésekre fokozott gondot kell fordítani. Irányváltozás esetén jobbra a belső kisívbén, balra a külső nagy ívbén kell bekanyarodni.

Ha a járóművek olyan utkeresztelésnél, vagy utkanyarulatnál találkoznak, ahol a közlekedést hatósági közeg nem irányítja, a jobb felől jövő járóműnek, fő- és mellékutvonal keresztezésénél pedig a fő utvonalon haladó járóműnek a többi járóművel szemben elsőbbsége van.

Megállani általában csak a haladás irányának (jobb oldal) megfelelően szabad.

Az utvonal, irányjelző, egyirányu közlekedés és tilalmas utvonalat jelző táblák a rendelet szellemének megfelelő módon elhelyezve tájékoztatják majd a járóművezetőket.

A szülők és a gyermekek gondviselői is tekintsek feladatuknak, hogy a gondozásuk alá tartozó gyermekeket a veszélymentes közlekedés legelőmibb szabályaira már előre figyelmeztessék és megtanítsák.

Salgótarján, 1941. június hó 19-án.

A kapitányság vezetője:
Dr. Jánosy
m. kir. rendőrtábornok.

Vasut vagy gépkocsi?

Az ellenség elleni hadműveletek végeredményben helyzetváltoztatásból, közlekedésből és a tulajdonképeni harc megvívásából tevődnek össze. A közlekedés egyik neme a szállítás, melynek célja: a katonai csapatok és anyagok helyzetváltoztatását nagy sebességgel lehetővé tenni. A szállítások közül vizsgáljuk meg a vasuti- és gépkocsiszállítás összefüggéseit, illetve különbségeit abból a szempontból, hogy melyik az előnyösebb? Vasut, vagy gépkocsi?

Vasutiszállítás csak akkor előnyös, ha a vasuton szállítani kívánt csapatot 50—70 km-en felüli távolságra szállítjuk. Ennél kisebb távolságra való szállítás ugyanis nem kifizető, gazdaságtalan. Ilyenkor a mozdonyok befűtése, a felhasználás szén ára, a vasuti személyzet és anyag felhasználása nem áll arányban a befutott csekély távolsággal. A gépkocsiszállítás már akkor gazdaságos, ha a gyalogság egy napi meneténél — tehát általában 25—30 km-nél — nagyobb távolságra történik. Így a szállítás távolságánál előnybe kerül a gépkocsi, mert már kisebb távolságon belül kifizetőbben, gazdaságosabban felhasználható.

Míg a vasutiszállítással nagyobb számú csapatokat és az egyes fegyvernemeket (gyalogság, tüzérség, lovasság, műszaki csapatok, ellátó- és utánpótló szervek) vegyesen szállíthatjuk, addig a gépkocsiszállítás nagy általánosságban — a kevés számú gépkocsi, illetve a fegyvernemek sajátosságai miatt — csak gyalogság és műszaki csapatok gyors továbbítására való. Vasutal tehát inkább nagyobb létszámú csapatokat, míg gépkocsival inkább kisebb erőket, de gyorsabban továbbíthatunk.

Mint tömegszállítóeszköz a vasut lép előtérbe, de ahol hiányzik, megfosztatására és kiegészítésére feltétlenül gépkocsival kell szállítanunk. A vasut sín pályát követel. A gépkocsiszállítás csak utat. Ha ez az út jó: előny, de még mindig könnyebb ideiglenes gépkocsiszállításra valamilyen utat rendbehozni, mint például síneket fektetni!

Aki csak valaha menetrendet látott, tudja, hogy a vasuti közlekedés milyen költött, pontos, percre kiszámított rendszer, melynél a legkisebb és gyakran — látszólag — semmitmondó ok a forgalmat felboríthatja, sőt meg is akadályozhatja. Ebből surlódások keletkeznek és az eredmény a szállítás elkésése lesz. A gépkocsiszállítás már nem ilyen nehézkes és a közlekedő pályától sem függ úgy, mint a vasut. Sínek nélküli vasutiszállítás lehetetlen, a gépkocsi még a rossz uton is ügyel-bajjal, de boldogul! Több ut van, mint vasutpálya, tehát a gépkocsiszállítás irányára több vonal jöhet tekintetbe. Igaz, hogy a vasutiszállításnál a csapat vezetése könnyebb, a parancsnoknak jobban kezében vannak egységei, addig a gépkocsiszállítás jobban széttagolja a csapatot.

A vasut igen érzékeny a forgalmi zavarokra és rombolásokra. Ha meggondoljuk, hogy oly akadály elhárítása, melyen a vasutnál 25 ember egy napig dolgozik, a műuton 30 percig — a gépkocsi szembeszökő előnye itt nyilvánvaló.

A katonai vasutiszállítás előkészítése, a vasutba való be- és kirakás: hosszabb időt vesz igénybe, mint ugyan-ezeknek végrehajtása gépkocsiszállításnál. Igaz viszont, hogy a vasuti személyzet és anyag a szállítás technikai végrehajtása alatt nem fárad ki, illetve nem használódik el oly hamar, mint a gépkocsiszállításnál.

A vasut percre megállapított indulási időt, meghatározott számú és minőségű rakodóhelyeket, szén- és vízvételhez pontos megállásokat követel, addig a gépkocsiszállítás megindulhat az utról, onnan, ahol a csapat éppen van és szállítás közben bárhol megállítható.

Mind a két szállításnál az a kívánságunk, hogy az ellenség közvetlenül ne zavarhassa meg. A gépkocsiszállítás itt is engedékenyebb. Míg a vasut igen gondosan berendezett felszerelést és pontosan működő vasutvonalat követel, addig ez a gépkocsiszállításnál nem elengedhetetlen követelmény. Nincs is annyi kitérés és várakozás sem.

Az ellenségről való hírek megszerzését: a felderítést, valamint ellenséges cselekmények ellen a biztosítást mind a két szállítás megköveteli.

A vasutiszállításnál az anyagi ellátás (lőszerrrel, élelemmel) könnyebb, kevesebb embernek kell visszamaradnia. A gépkocsiszállításnál ez — a gépkocsi kevés száma miatt — nem ilyen folyamatos és gyakran bizony a harc rovására is kell embereket és anyagot visszahagyni.

A vasutiszállításhoz szükséges szemet és vizet előre el kell készíteni az állomásokon. A gépkocsinak szükséges üzemanyag (benzin, olaj) magán és gépkocsin is vihető és kevesebb olyan helyet kell berendezni, ahol az üzemanyagot pótolni lehet.

A vasutasok nehezebben pótolhatók, mint a gépkocsivezetők, mert mindenestre hamarabb képezhetünk ki új gépkocsivezetőt, mint például mozdonyvezetőt!

A vasutiszállítás légvédelme menet közben igen nehéz. A gépkocsiszállításnál már könnyebben megvalósítható feladat. Az ellenséges repülő szívesebben támadja meg az átlag 500 m. hosszú vonatot, mint az egymástól bizonyos távolságra (50—100 m-re) haladó gépkocsi-sort. Ha a vonaton találatot ér el a repülő bombája: megáll az egész szerelvény; ha egy gépkocsisort el is talál az ellenséges bomba: a többi tovább hajthat!

Összegezve ezeket az elméleti megállapításokat, láthatjuk, hogy a szállítás zöme még mindig vasutal történik, de a korszerű irány a vasut értékének csorbítása nélkül — annak kiegészítésére — a gépkocsit parancsolólag követeli. A vasut és lőfogatu jármű között ez az eszköz az, mely jogait — mint szerencsés kiegészítő — ily parancsolólag követelheti. A napjainkban folyó háboru azt mutatja, hogy a villámháboru rohanásával nem mindig tud lépést tartani pillanatnyilag a vasut. Ezért fel kell készülnünk korszerű gépkocsiparkkal és kiképzett személyzettel e korszerű szállításra, különben lemaradunk! De még a legnagyobb gépkocsipark sem szoríthatja ki a vasutat! Ezek nem versenyfutások, de szerencsés kiegészítői egymásnak!

Tehát arra a kérdésre, hogy „vasut vagy gépkocsi?” — így felelhetünk: „vasut és gépkocsi!”